

**Applying
Safe
Behaviours**

PREVENTING AND RESPONDING
TO PEER VIOLENCE

**SOS CHILDREN'S
VILLAGES**

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union

APLICAREA COMPORTAMENTELOR SIGURE: PREVENIREA ȘI RĂSPUNSUL LA VIOLENȚA ÎNTRE COPIII LIPSIȚI DE ÎNGRIJIRE PĂRINTEASCĂ SAU CARE RISCĂ SĂ PIARDĂ ACEASTĂ ÎNGRIJIRE

**RAPORTUL PRIVIND
STABILIREA DOMENIULUI DE
CUPRINDERE ROMÂNIA**

CASETĂ TEHNICĂ

©SOS Satele Copiilor Internațional, 2021
SOS Satele Copiilor Internațional
Hermann-Gmeiner-Str.51
A-6020 Innsbruck
Austria
E-mail: train4childrights@sos-kd.org

Citate

Citatele incluse în prezentul *Raport privind stabilirea domeniului de cuprindere* au fost obținute din interviuri realizate de tineri cu tineri implicați în proiect în România.

Autor

Dr. Chrissie Gale, Director Executiv, Child Consulting Ltd.

Această publicație a fost produsă cu asistența Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a SOS Satele Copiilor Internațional și nu poate fi considerat a reflecta în niciun fel opiniile Uniunii Europene.

INTRODUCERE

Prezentul Raport conturează principalele constatări ale unui exercițiu de stabilire a domeniului de cuprindere derulat ca parte componentă a proiectului „Aplicarea unor comportamente lipsite de riscuri: Prevenirea și răspunsul la violența între copiii lipsiți de îngrijire părintească sau care riscă să piardă această îngrijire”. Acest exercițiu a avut rolul de a colecta informații despre violența între copii în Belgia, Franța, Italia, România și Spania. Prezentul Raport conține o sinteză a principalelor constatări ale exercițiului de stabilire a domeniului de cuprindere finalizat în România.

Aceste informații vor fundamenta conceperea și livrarea unei serii de pachete de formare, module de e-learning, broșuri și alte materiale asociate proiectului.

În cadrul proiectului, componenta de stabilire a domeniului de cuprindere a constat în două elemente principale: consultarea copiilor și tinerilor, în principal în cadrul unor interviuri realizate de alți copii și tineri, și un chestionar online completat de copii, profesioniștii din domeniul îngrijirii copiilor și tinerilor și alte părți interesate din cele cinci țări participante. Activitățile suplimentare de colectare a informațiilor au inclus discuții în grup cu copii și tineri.

Deși un aspect important al acestui proiect este reprezentat de protecția copiilor și tinerilor care trăiesc în îngrijire alternativă și în familii vulnerabile, proiectului recunoaște și importanța modului în care aceștia interacționează cu toți copiii și tinerii din comunitate, cum ar fi, spre exemplu, la școală și în mediile sociale. Drept urmare, înțelegerea riscurilor și a impactului violenței între copii și tineri a fost un aspect primordial pentru că privește toți copiii și tinerii care interacționează unii cu ceilalți, precum și rolurile și responsabilitățile diferiților adulți care au sarcina îngrijirii și protejării lor.

Prima secțiune a prezentului document prezintă informațiile colectate prin interviurile organizate de copii și tineri cu alți copii și tineri și alte consultări cu copii și tineri. Cea de-a doua secțiune conține o scurtă expunere a informațiilor oferite de Profesioniștii din domeniul îngrijirii copiilor și tinerilor și de alte părți interesate (CYCPS) în cadrul unui sondaj derulat online.

Definiția violenței între copii (și tineri)

În înțelesul acestui studiu, „violența între copii (și tineri)” a fost definită ca:

„Abuz care are loc atunci când există orice fel de abuz fizic, sexual, emoțional sau financiar sau un control bazat pe coerciție între copii și tineri. Include bullying, hărțuirea cibernetică, violența sexuală, emoțională și fizică, hărțuirea și intimidarea.

Este recunoscută drept un comportament nociv atât pentru copilul sau tânărul care a fost vizat direct, precum și pentru inițiatorul actului de violență sau cei afectați în orice alt mod, spre exemplu, prin prezența lor ca martori. În scopul acestui studiu, am identificat acești copii și tineri ca fiind „afecțați” de violența între copii (și tineri).

Printre celelalte definiții în legătură cu violența între copii (și tineri) utilizate în scopurile prezentului studiu se numără:

Bullying-ul și intimidarea: cum ar fi batjocura, ridiculizarea și criticarea altora la o intensitate ar poate încălca demnitatea unui copil și/sau îl poate face să se simtă intimidat, degradat sau umilit, creează un mediu ostil și nemilos. Poate include și bullying motivat de prejudecăți, cum ar fi rasismul.

Hărțuirea sexuală: poate fi definită drept o conduită nedorită cu caracter sexual. Îi poate face pe copiii și tinerii să se simtă intimidați, degradați sau umiliți și/sau poate să creeze un mediu ostil, ofensator sau sexualizat. Poate include remarci cu conotație sexuală, cum ar fi relatarea unor episoade sexuale, comentarii obraznice, comentarii cu conotație sexuală despre vestimentație și aspect și adresarea de apelative sexualizate unei persoane, precum și „glume” sau batjocură sexuală.

Abuzul sexual: este un comportament nociv din punct de vedere sexual și poate include agresiune sexuală/viol, atingeri sexualizate nepotrivite sau nedorite, exercitarea de presiune, forțarea sau constrângerea unei persoane să ia parte la acte sexuale, adresarea de apelative sexuale sau sexiste și utilizarea unui limbaj sexual nepotrivit.

Abuzul fizic: cum ar fi lovirea, scuturarea, mușcarea, tragerea de păr sau cauzarea de vătămări fizice în orice alt mod.

Hărțuirea online și hărțuirea/bullying-ul cibernetic: utilizarea telefoanelor, mesageriei instantanee, e-mail-ului, camerelor de chat sau rețelelor de socializare a hărți, critica, amenința, intimidă, batjocori și ridiculiza pe cineva. Include „sexting” online, adică situația în care o persoană distribuie imagini sau videoclipuri cu conotație sexuală, nud sau semi-nud cu propria persoană sau cu alte persoane sau, spre exemplu, trimitea de mesaje explicite din punct de vedere sexual.

Cuprins

INTRODUCERE	2
Ce au spus tinerii despre violența între copii (și tineri)	6
1. Context	7
Scopul exercițiului de stabilire a domeniului de cuprindere	7
Metodologia de stabilire a domeniului de cuprindere	7
Interviurile copiilor și tinerilor	7
Sondaj pentru personalul de îngrijire a copiilor și tinerilor și alte părți interesate (CYCPS)	8
2. Constatările consultării copiilor și tinerilor	9
2.1. Consultările cu membrii Grupului Internațional de Tineri Experti	9
2.2. Constatările interviurilor tinerilor cu tineri	9
2.2.1. Prevenirea violenței între copii (și tineri)	9
2.2.2. Conștientizarea și discutarea problemei violenței între copii (și tineri)	11
2.2.3. Disponibilitatea unui adult responsabil la care să apeleze	11
2.2.4. Alte tipuri de sprijin care ar putea ajuta copiii și tinerii atunci când sunt ținta violenței între copii (și tineri)	12
2.2.5. Intervenția asupra copiilor și tinerilor care au inițiat acte de violență între copii (și tineri)	13
2.2.6. Dinamica individuală și de grup	14
2.2.7. Formarea și consolidarea capacităților adulților	14
2.2.8. Sprijinul din partea altor copii și tineri	14
2.2.9. Copiii aflați în îngrijire alternativă afectați de violența între copii (și tineri)	14
2.3. Discuții pe tema violenței între copii (și tineri) cu copii și tineri cu experiență de îngrijire și din familii vulnerabile	14
3. Constatările sondajului realizat în Qualtrics cu Profesioniști din domeniul îngrijirii copiilor și tinerilor și alte părți interesate (CYCPS)	18
3.1. Roluri și responsabilități	18
3.2. Înțelegerea conceptului de violență între copii (și tineri)	19
3.3. Prevalența violenței între copii (și tineri) în anumite medii	21
3.4. Prevalența violenței între copii (și tineri) în funcție de forma violenței	23
3.5. Prevalența violenței între copii (și tineri) în funcție de vârsta celor implicați în astfel de acte	24
3.6. Cunoștințe profesionale și înțelegerea violenței între copii (și tineri)	24
3.7. Cunoașterea diferitelor forme de violență între copii (și tineri)	26
3.8. Cunoștințe despre diferitele teme și practici legate de sprijinirea copiilor și tinerilor afectați de violența între copii (și tineri)	27
3.9. Teme, abilități și informații pe care respondenții ar dori să le stăpânească/dețină sau să și le îmbunătățească	27
3.10. Capacitatea organizațiilor de a preveni și a interveni în cazul violenței între copii (și tineri)	28
3.11. Profesioniștii care lucrează cu copii afectați de violența între copii	30

3.12.	Colaborare intersectorială	31
3.13.	Implicarea părinților	31
4.	Concluzii	33
	Annex 1. Qualtrics Survey for Care and Youth Professionals and other Stakeholders ..... Error!	
	Bookmark not defined.	
	Annex 2. Consultation with the International Young Expert Group Error!	Bookmark not defined.

Lista Figurilor

Figura 1.	Mediile în care respondenții lucrează în prezent.....	19
Figura 2.	Percepții cu privire la frecvența experimentării violenței între copii (și tineri) în funcție de mediu	22
Figura 3.	Percepții cu privire la frecvența actelor de violență între copii (și tineri) în funcție de tipul de violență	23
Figura 4.	Percepții cu privire la frecvența experimentării violenței între copii (și tineri) în funcție de vârstă	24
Figura 5.	Cunoașterea diferitelor tipuri de violență între copii (și tineri)	26
Figura 6.	Cunoștințe despre diferitele teme și practici legate de sprijinirea copiilor afectați de violența între copii.....	27
Figura 8.	Cât de bine colaborează profesioniștii din diferite servicii pe problemele legate de violența între copii (și tineri)?.....	31
Figura 9.	Implicarea părinților sau a altor reprezentanți legali în cazurile de violență între copii (și tineri).....	32

Lista Tabelelor

Tabelul 1.	Rolurile Respondenților	18
Tabelul 2.	Cunoștințe și abilități pe care respondenții își doresc să și le îmbunătățească	27
Tabelul 3.	Capacitatea organizațiilor de a preveni și a interveni în cazul violenței între copii (și tineri).....	29
Tabelul 4.	Cât de des lucrează următorii profesioniști, în mod direct sau indirect, cu copiii și tinerii care au fost victime sau sunt inițiatori ai violenței între copii (și tineri).	30

Ce au spus tinerii despre violența între copii (și tineri)

(Citate extrase din interviurile susținute de tineri cu alți tineri în România)

„Dar sunt doar puține situații: părinți, tutori sau la școală... În primul rând, ei trebuie să fie un exemplu în primul rând, un exemplu prin propriul comportament...”

„Și apoi îmi iau copilul și vorbesc cu el, nu-l cert, nu-l bat pentru că nu are rost. Dacă îl certau sau îl bat, nu voi face decât să înrăutățesc lucrurile. Nu voi face decât să îl provoc și mai mult... Și el se va răzbuna pe același copil pentru că l-am certat sau l-am bătut. Și se va duce la acel copil și-i va spune: „M-a bătut tata din cauza ta”. Și violența va începe din nou. Înțelegi? Trebuie să îi lau deoparte și să vorbesc cu el: „Uite cum stau lucrurile...”

„Copilul trebuie să se simtă încrezător în forțele lui, în această fundație pe care i-o oferi prin dragostea pe care i-o arăți. Asta cred că trebuie să facă adulții.”

„Ia-l deoparte, vorbește cu el, spune-i tot ce trebuie spus, spune-i că e greșit să fie violent cu alți copii, pentru că acel copil este la fel ca el, în primul rând...”

„Abordarea ta ar trebui să fie calmă și, mai presus de toate, prietenoasă, pentru că nu se vor deschide niciodată față de tine dacă ești excesiv de formal. Iar tu, în calitate de consilier sau persoană, trebuie să încerci să rezonezi cu acel copil.”

„... pe măsură ce copilul crește, trebuie să existe discuții pe diferite subiecte, despre ce este bine și ce este rău.”

„Aici este vorba istoria familiei sau istoricul de îngrijire a copilului sau despre educație, mediul său... Ar trebui să se meargă la cauza principală a faptului că sunt violenți... și... de ce acționează în acest mod, poate că au nevoie de atenție, poate este un semnal de avertizare că „Ceva este în neregulă cu mine, ajută-mă”, ceva de genul...”

„Totuși, nu încerca să îl presezi să se simtă obligat să spună totul. Lasă-l să vină de la el. Și dacă te simte lângă el și că vrei să-l ajuți, automat îți va spune totul. Ce s-a întâmplat în viața lui, ce și-ar dori să schimbe în viața lui.”

„Ar trebui să încurajeze copilul, dar înainte de a-l încuraja, situația trebuie cercetată puțin pentru a vedea ce s-a întâmplat, ce a dus la acel conflict, care sunt factorii și așa mai departe. Adică, vreau să spun investigație în sensul larg.”

1. Context

Scopul exercițiului de stabilire a domeniului de cuprindere

Un exercițiu de stabilire a domeniului de cuprindere a fost organizat în perioada iunie - septembrie 2021 prin implicarea copiilor, tinerilor și adulților din România. Scopul principal al acestui exercițiu a fost să colecteze informații despre violența între copii (și tineri). Concluziile cercetării vor fi utilizate pentru a fundamenta elaborarea unui ghid practic pentru profesioniștii din domeniul îngrijirii copiilor și a tinerilor și pentru alte părți interesate care oferă sprijin copiilor și tinerilor afectați de această formă de violență. Constatările vor sta și la baza conținutului unei programe de curs și a manualelor de formare care vor fi instrumentele din dotarea Formatorilor Principali (Master Trainers) pentru ca aceștia să aibă capacitatea de a forma părțile interesate de la nivel național din toate țările participante. În plus, constatările vor fi fundația pe care se vor construi cursurile și materialele de formare pentru Tinerii Formatori, precum și o serie de modulele de e-learning pentru adulți și copii, o broșură de informare pentru copii și alte materiale asociate proiectului.

Metodologia de stabilire a domeniului de cuprindere

Metodologia de cercetare a inclus o analiză a documentelor, rapoartelor și altor materiale relevante în legătură cu tema violenței între copii (și tineri). Datele au fost colectate și prin interviuri realizate cu copii și tineri de membri Grupului Internațional de Tineri Experți format din tineri din România. Au fost organizate suplimentar și consultări și discuții în grup cu copii și tineri care sunt membri ai Grupurilor Naționale de Tineri și Copii Experți pentru proiectul din România. În plus, Profesioniștii din domeniul îngrijirii copiilor și tinerilor și alte părți interesate (CYCPS) au răspuns la un sondaj derulat online.

Interviurile copiilor și tinerilor

În România au fost înființate Grupuri Naționale de Copii și Tineri Experți care au primit sprijin de la echipa de proiect SOS Satele Copiilor. Doi tineri din România s-au alăturat și Grupului Internațional de Tineri Experți constituit în cadrul proiectului. În luna septembrie 2021, acești doi tineri au participat la un atelier de lucru la Viena.

Pe durata atelierului, au fost explorate metode de realizare a interviurilor copiilor și tinerilor cu alți copii și tineri. S-a decis ca în România să fie intervievați zece tineri cu vârsta de 18 ani și mai mare. După discuții între membrii grupului, au fost stabilite cele trei întrebări principale care urmau să fie adresate tinerilor în timpul interviurilor:

1. Ce crezi că ar trebui să facă adulții pentru a preveni violența între copii și tineri?
2. Ce crezi că ar trebui să facă adulții pentru a sprijini copiii și tinerii care au fost răniți de alți copii și tineri?
3. Ce crezi că ar trebui să facă adulții pentru a sprijini copiii și tinerii care rănesc alți copii și tineri?

În urma atelierului de lucru, Fișele cu informații ale respondenților, Formularele de consimțământ, Formularele de confidențialitate și Liniile de îndrumare pentru tinerii cercetători au fost definitive, traduse și distribuite tinerilor participanți din România. Ulterior, doi tineri experți au realizat luat contact cu alți tineri din România și au realizat efectiv și înregistrat o serie de interviuri. În total, au fost finalizate 10 interviuri.

Pentru a proteja identitatea respondenților, odată ce cercetătorul principal a primit interviuri înregistrate, fiecărui fișier audio i s-a asociat un număr corespunzător formularului de consimțământ aferent. Formularele de consimțământ și fișierele audio au fost apoi stocate în siguranță în fișiere în format electronic separate, la care are acces doar cercetătorul principal. Fișierele audio au fost transmise și unei firme de traduceri desemnate, iar traducătorul a semnat un acord de confidențialitate care îi interzicea divulgarea informațiilor conținute în interviuri către orice persoană, alta decât cercetătorul desemnat. Odată ce cercetătorul principal a primit toate traducerile în limba engleză, tinerilor interviuatori și traducătorilor li s-a solicitat să distrugă toate fișierele și documentele care conțineau interviuri.

Toate transcrierile interviurilor au fost introduse în software-ul de analiză NVIVO 12. Utilizarea unui exercițiu de explorare a cuvintelor a furnizat un set de coduri (cuvinte cheie) care au fost apoi folosite în analiza datelor. Rezultatele au fost împărtășite cu tinerii cercetătorii, care au fost invitați să ofere feedback.

Sondaj pentru personalul de îngrijire a copiilor și tinerilor și alte părți interesate (CYCPS)

Pandemia de COVID-19 nu a permis organizarea de interviuri față în față sau discuții în focus grupuri cu personalul de îngrijire a copiilor și tinerilor și alte părți interesate, conform planificării inițiale. În consecință, pentru a explora problematica violenței între copii (și tineri) în România, a fost elaborat un chestionar online. Sondajul a constat în principal din 18 întrebări de tip grilă (a se vedea Anexa 1). Sondajul online a fost realizat folosind software-ul pentru date Qualtrics. Acest program software respectă cerințele Regulamentului General privind Protecția Datelor (RGPD) care reglementează colectarea și prelucrarea datelor în țările europene.

Scopul sondajului a fost să asigure înțelegerea următoarelor aspecte:

- Diferitele forme de violență între copii (și tineri) și efectele acesteia.
- Incidența violenței între copii (și tineri) și contextele în care apare.
- Cunoștințele și abilitățile respondentului, precum și lacunele de abilități și înțelegere, raportat la susținerea copiilor și tinerilor afectați de violența între copii (și tineri).

Sondajul a fost tradus în limba română și a fost pus la dispoziție online. Echipa de proiect a SOS Satele Copiilor a contactat organizațiile relevante solicitându-le ca părțile interesate să completeze chestionarul. Completarea sondajului a fost opțională, iar respondenților nu le-au fost acordate stimulente. Scopul a fost realizarea a 25 de sondaje complete în fiecare țară. Sondajul a fost conceput astfel încât să poată fi completat pe un calculator de tip desktop, un laptop, o tabletă sau un telefon mobil. Un link pentru accesarea sondajului a fost distribuit prin e-mail și a fost diseminat de echipa națională SOS Satele Copiilor.

Fișele cu informații au fost puse la dispoziția părților interesate participante. Aceste fișe au ajutat la înțelegerea motivului desfășurării sondajului, a ceea ce presupune participarea și a modului în care informațiile urmau să fie utilizate etc. Participanților li s-au oferit și documente îndrumătoare cu instrucțiuni despre cum să acceseze și să completeze sondajul în Qualtrics. Un formular de consimțământ a fost inclus în sondajul desfășurat prin intermediul Qualtrics. Dacă un respondent a optat să nu își exprime consimțământul, acesta nu a putut continua sondajul.

În total, 27 de sondaje au fost completate integral de respondenți din România.

2. Constatările consultării copiilor și tinerilor

2.1. Consultările cu membrii Grupului Internațional de Tineri Experți

Membrii Grupului Internațional de Tineri Experți, inclusiv doi tineri din România, au fost rugați să analizeze cinci forme diferite de violență între copii (și tineri) și să identifice mediile/contextele în care ei credeau că apare respectiva formă de violență. Aceștia au analizat:

- Bullying-ul și intimidarea
- Bullying-ul cibernetic
- Abuzul fizic
- Hărțuirea sexuală
- Abuzul sexual

Concluzia lor a fost că violența între copii (și tineri) se întâmplă „peste tot” și au identificat în mod specific următoarele medii/contexte:

- Acasă – în căminul familiei, în centrele de îngrijire rezidențială, în plasamentul maternal și în comunitățile de tineri
- La școală
- În cluburi sportive și alte locuri de agrement
- În mediul online
- În locurile de socializare, inclusiv în baruri/cluburi de noapte/la petreceri/la festivaluri
- La locurile de muncă
- Pe stradă/în cartier

Alte rezultate ale acestor discuții se regăsesc în Anexa 2. Ilustrarea reflecțiilor împărtășite în timpul unui exercițiu „Flinga”.

2.2. Constatările interviurilor tinerilor cu tineri

Răspunsurile oferite de tinerii respondenți la întrebările adresate de alți tineri, în 10 interviuri realizate în România, au oferit informații de perspectivă utile cu privire la modul de înțelegere a violenței între copii (și tineri). Acestea au inclus idei cu privire la motivul pentru care se produce această formă de violență, modalități de a ajuta la prevenirea acesteia și cum putem reacționa și cum îi putem sprijini pe toți cei afectați de astfel de evenimente.

În general, deși s-a făcut în mod frecvent referire la bullying, violență fizică și abuzurile din mediul online, abuzul sexual sau hărțuirea sexuală au fost menționate doar sporadic. Respondenții nu au identificat niciun motiv special de preocupare cu privire la vulnerabilitatea diferită sau sprijinul adaptat care trebuie oferit fetelor sau băieților.

În continuare, este prezentată o analiză a informațiilor furnizate de tineri în timpul interviurilor. S-au folosit numeroase citate (toate marcate cu caractere cursive) pentru a ilustra mesajele foarte importante transmise prin chiar cuvintele tinerilor.

2.2.1. Prevenirea violenței între copii (și tineri)

Din interviuri, au reieșit trei teme principale în legătură cu prevenirea violenței între copii (și tineri). Prima se referă la importanța promovării valorilor sociale pozitive, inclusiv a respectului pentru diversitate, egalitate și unitate. Cea de-a doua s-a referit la modul în care adulții sunt percepuți ca

modele. În acest sens, majoritatea respondenților au pus accent pe rolul părinților și al profesorilor. Al treilea factor este reprezentant de asigurarea faptului că tinerii și copiii sunt iubiți, înțeleși și îngrijiți pentru ca, la rândul lor, să poată să îi iubească și să aibă grijă de ceilalți.

Egalitate și respect pentru diversitate

„Trebuie să realizeze că nimeni nu este mai bun sau mai rău decât alții, că toți trebuie să fim cu egali. Nu trebuie să se considere mai buni sau mai deștepți și nu ar trebui să existe astfel de diferențe care să poată să fie văzute...”

„De fapt, treaba cu... vine din educație, asta încerc eu spun, știi? Pentru că dacă îți înveți copilul să nu înceapă să lovească un alt copil fără motiv sau să înceapă să hărțuiască un copil pentru că are o culoare diferită a pielii sau ceva de genul...”

„Îl înveți că în viață e bine să ajuți oamenii...”

Respondenții au recunoscut modul în care lipsa toleranței, în special față de copiii și tinerii care sunt percepuți ca „diferiți” sau „mai slabi”, poate conduce la violență între copii (și tineri). În acest sens, ei au vorbit despre unele dintre motivele pentru care copiii și tinerii devin ținte ale violenței între copii (și tineri), cum ar fi, spre exemplu, faptul că sunt membri ai unei minorități etnice.

Pentru a răspunde preocupărilor menționate mai sus, mulți respondenți au evidențiat rolul adulților în „îndrumarea” și contribuirea la „educarea” copiilor și tinerilor în ceea ce privește valorile și principiile sociale și culturale pozitive. Aici au inclus și promovarea valorilor egalității. Adulții ar trebui să îi „învețe” pe copii și tineri cât de important este să fie buni unii cu ceilalți. Adulții trebuie să promoveze unitatea și prietenia. În plus, aceștia trebuie să îi ajute pe copiii și tinerii să înțeleagă și ce înseamnă un comportament adecvat și unul inadecvat.

Adulții, ca modele

„Însă dacă ai vorbi cu el acasă, i-ai arăta dragostea ta și cum te porți în aceste situații, ai putea fi un exemplu pentru el și el ar putea oglindi comportamentul tău. Și aceasta este o modalitate de a preveni violența între copii. Prin educație și fiind un model pentru el, pentru că copiii absorb absolut totul de la tine, sunt ca niște bureți.”

„... și lucruri de genul acesta care ar trebui să înceapă de la părinți sau de la persoanele lor de îngrijire. Prin caracterul lor, ei ar trebui să arate și să demonstreze ceea ce spun.”

Respondenții percep adulții ca pe modele foarte importante pentru copii și tineri și au vorbit despre modul în care le pot influența valorile și comportamentul. Un exemplu poate fi reprezentat de copiii crescuți într-o gospodărie în care adulții sunt violenți, iar această atitudine poate conduce în final la o situație în care un copil sau un tânăr să devină el însuși inițiator al violenței între copii (și tineri). Respondenții consideră că adulții trebuie să înțeleagă că sunt modele și trebuie să acționeze în consecință, afișând atitudini și comportament pozitive și atente.

Respondenții au recunoscut și faptul că, uneori, adulții pot avea nevoie de sprijin pentru a deveni modele bune, cum ar fi, spre exemplu, ajutor pentru a pune capăt unui comportament necorespunzător sau pentru a dobândi abilități parentale sau de educare mai bune.

Sentimentul de iubire și grijă

„Și, în primul rând, trebuie să îi arăți dragoste acasă, pentru ca el, la rândul lui, să poată oferi dragoste altor copii...”

„În primul rând și din nou, trebuie să le arăți dragoste și să le arăți că nu toți oamenii sunt așa, pentru că mulți rămân cu sechele pentru că au fost bătuți, marginalizați, batjocoriți...”

„Trebuie să le arăți că există și alte feluri de oameni în această lume și că nu toți răspund cu aceeași monedă și, de fapt, ar trebui să-i oferi bucurie, siguranță în primul rând și încredere, ar trebui să îl ajuți să capete încredere în sine. Acest lucru este foarte important. Copilul ar trebui să se simtă încrezător în forțele lui, în această fundație pe care i-o oferi prin dragostea pe care i-o arăți. Asta cred că trebuie să facă adulții.”

Respondenții ne-au declarat că, atunci când un copil sau un tânăr nu se simte iubit și îngrijit, acest lucru poate cauza sentimente de furie și lipsă de stima de sine care, la rândul lor, se pot manifesta în comportamente abuziv față de ceilalți copii sau tineri. Prin urmare, este esențial ca tinerilor și copiilor să li se ofere întotdeauna dragostea, îngrijirea și sprijinul de care au nevoie.

Respondenții au remarcat și cât de important este ca toți copiii afectați de violența între copii (și tineri), nu doar cei vizați direct, ci și inițiatorii, să se simtă îngrijiți și înțeleși.

2.2.2. Conștientizarea și discutarea problemei violenței între copii (și tineri)

„Desigur, ar fi bine dacă ar exista mai multe proiecte, adică, mai multe proiecte despre violență și ceva de genul...”

„Pe măsură ce copilul crește, trebuie să existe discuții pe diferite subiecte, despre ce este bine și ce este rău, despre cum anumite acțiuni ar putea fi prevenite...”

„Evident, trebuie să vorbească cu copilul, dar într-un mod care să îl ajute să capete o anumită încredere. Iar în ceea ce privește comportamentele, ar trebui să încerce să îl sprijine, să îi explice lucrurile care, evident, îl afectează, lucrurile de care ar trebui să stea departe sau lucruri care nu sunt normale.”

Respondenții au declarat că a recunoaște, a vorbi deschis și a conștientiza problema violenței între copii (și tineri) sunt foarte importante. Această problemă nu trebuie nici ignorată, nici ascunsă. Respondenții consideră că o astfel de abordare va ajuta la înțelegerea a ceea ce înseamnă un comportament corect și unul greșit, dar va ajuta copiii și tinerii și să își exprime deschis preocupările.

2.2.3. Disponibilitatea unui adult responsabil la care să apeleze

„Adulții trebuie să fie un fel de bază sigură pentru copii...”

„Să încerce să îl ajute până la capăt, nu să înceapă ceva și să îl abandoneze la jumătatea drumului. Pentru că așa îi face mai mult rău decât bine. Îi va face mai mult rău și ar spune despre tine, adult sau părinte: „Uite, a vrut să mă ajute și m-a abandonat când am avut cea mai mare nevoie de el”.
„Să încerce să îl ajute până la capăt.”

„Dacă un adult nu pare de încredere, este degeaba.”

„să vorbească cu el, să îl ajute, dar nu să îl abandoneze la mijloc. Să termine ce au început.”

„Adulții ar trebui să fie un fel de bază sigură pentru copii, adică dacă acel abuz se întâmplă din nou, copilului nu trebuie să se teamă să apeleze la un adult, să înceapă o discuție și să discute cu persoana care l-a rănit.”

„Să încerce să vorbească cu el altfel. De exemplu, dacă vezi că are această problemă a fricii de violență, ia-l sub aripa ta...”

„Deci, în opinia mea, trebuie să ții copilul departe de această situație pentru o vreme, să vorbești cu el și să-i spui că este greșit să facă așa ceva, că ar trebuie să meargă să se împace...”

„Adulții trebuie să fie un fel de bază sigură pentru copii.”

Mulți respondenți au declarat că tinerii și copiii au nevoie de un adult responsabil la care să poată apela atunci când sunt afectați de violență între copii (și tineri). Au mai declarat și că posibilitatea de a vorbi cu cineva despre ceea ce li se întâmplă este foarte importantă. Respondenții consideră că acest lucru este important nu doar pentru copiii și tinerii care au fost ținta violenței între copii (și tineri), ci și pentru cei care au inițiat-o.

Respondenții cred că acest adult responsabil ar trebui să fie cineva în care ei au încredere. O persoană de care nu se tem. O persoană cu care simt că pot să vorbească deschis și sincer despre experiențele și sentimentele lor. Acest adult ar trebui să fie cineva care îi va asculta cu adevărat și îi va sprijini cu atenție și grijă.

Acest adult responsabil are rolul să îl reasigure pe copil sau tânăr că va fi în siguranță și că nu este singur. Mai mulți respondenți au evidențiat cât de important este ca adulții să nu îi abandoneze sau dezamăgească pe copiii și tinerii după ce li se împărtășește o situație de violență între copii (și tineri). Adultul responsabil nu trebuie să emită judecăți, ci trebuie să ia în serios situația.

Adulții sunt percepuți și ca având un rol de mediere, în special între un copil sau un tânăr care a fost vizat de violență și inițiatorul sau inițiatorii acesteia.

O abordare trans-profesională/transsectorială

„Adulții ar trebui să apeleze la specialiști, cum ar fi psihologi, și să organizeze sesiuni de terapie.”

Respondenții au recunoscut necesitatea ca adultul responsabil să implice și alte persoane atunci când este necesar, inclusiv părinții, profesori și psihologi.

2.2.4. Alte tipuri de sprijin care ar putea ajuta copiii și tinerii atunci când sunt ținta violenței între copii (și tineri)

„Adulții ar trebui să-i ajute, să vorbească cu ei, să răspundă la întrebările lor cât mai concret cu putință, astfel încât copiii să poată tot ceea ce cred că i-ar putea ajuta să meargă mai departe.”

„Nu știu, poate duce copilul la un psiholog, dar fără să creadă că psihologul este ultima persoană la care ar putea sau să meargă acolo de rușine sau ceva de genul...”

„Trebuie să îi aline, să le permită să vorbească despre ceea ce au trăit, să se confeseze în felul lor și, în final, odată ce copiii au terminat de împărtășit, trebuie să li se facă o propunere, adică trebuie să li se ofere o mică sugestie despre cum ar trebui să facă față, să meargă mai departe.”

Respondenții au declarat că tinerii și copiii care sunt ținta violenței între copii (și tineri) se pot simți rușinați de ceea ce li se întâmplă/s-a întâmplat. Se pot simți respinși și răniți de experiențele lor și se luptă să le facă față. A fost recunoscut faptul că aceste sentimente pot fi trăite și de alte persoane afectate într-un fel sau altul de violența între copii (și tineri), inclusiv de cei care au inițiat-o. De asemenea, respondenții au vorbit și despre nevoia de ajutor pentru „a merge mai departe” în cazul în care s-a produs o situație de violență și de a fi asigurați că pot avea un viitor pozitiv.

2.2.5. Intervenția asupra copiilor și tinerilor care au inițiat acte de violență între copii (și tineri)

Însă, la copilul agresiv, trebuie să vedem care este cauza comportamentului său.

„Copiii care ajung să acționeze violent, fac asta cu un motiv. Acum, când un adult îi pedepsește, acel adult face mai mult rău decât bine. Atunci când pedepsești pe cineva care a fost deja violent, îl faci doar să se simtă mai vinovat. Și apoi, nu-l ajuți prea mult. În mod normal, ar trebui găsită cauza aceluia comportament și ar trebui lucrat la asta. Trebuie să vorbești cu copilul, dar nu într-un mod aspru sau violent...”

„Trebuie să încerce să îl cunoască pe copil, factorii care îl determină să facă anumite acte care ar putea conduce la violență sau insultarea verbală sau non-verbală a unui copil. Deci să fie prezent, să învețe un pic din povestea copilului și ce îl declanșează...”

„Acum, când un adult îi pedepsește, acel adult face mai mult rău decât bine. Atunci când pedepsești pe cineva care a fost deja violent, îl faci doar să se simtă mai vinovat. Și apoi, nu-l ajuți prea mult. În mod normal, ar trebui găsită cauza aceluia comportament și ar trebui lucrat la asta...”

„Dacă acel copil a fost rănit sau abuzat violent, bătut de altcineva, încercați să nu-i dați același exemplu pe care i l-au dat și cei din trecutul său. Încercați să vorbiți cu el altfel. De exemplu, dacă vezi că are această problemă a fricii de violență, ia-l sub aripa ta, ține-l aproape de tine...”

„Nu cred că copilul trebuie marginalizat, în primul rând. Nu trebuie niciodată marginalizat, pentru că e ca în închisoare, adică unii dintre ei pot fi reabilitați și consider că copiii pot fi reabilitați...”

„Și apoi îmi iau copilul și vorbesc cu el, nu-l cert, nu-l bat pentru că nu are rost. Dacă îl certau sau îl bat, nu voi face decât să înrăutățesc lucrurile. Nu voi face decât să îl provoc și mai mult... Și el se va răzbuna pe același copil pentru că l-am certat sau l-am bătut...”

Mulți dintre factorii menționați mai sus în acest raport în legătură cu copiii și tinerii care au fost ținta violenței între copii (și tineri) au fost evidențiați de respondenți și când au fost întrebați despre cei care inițiază actele de violență. În plus, respondenții au demonstrat o înțelegere profundă a modalităților pozitive și proactive de a răspunde acestor acte și de a oferi sprijini inițiatorilor actelor de violență.

Respondenții recunosc faptul că pedeapsa nu este abordarea corectă. Pedeapsa nu va pune capăt violența ci, de fapt, poate înrăutăți situația. Ca alternativă, aceștia au declarat că adulții trebuie să adopte o atitudine calmă față de inițiatori și să nu abordeze violența cu furie sau certându-i. Aceștia consideră că inițiatorii actelor de violență trebuie să fie sprijiniți astfel încât aceștia să își modifice comportamentul.

În mod covârșitor, respondenții consideră că este important ca tânărul sau copilul care a inițiat actele de violență să fie înțeles astfel încât să îi poată fi oferit sprijinul necesar. Acest lucru

Înseamnă timpul și grija necesare pentru a înțelege ce i-a motivat acțiunile, pentru a afla despre trecutul lor și pentru a-l ajuta să se deschidă și să vorbească despre el. Respondenții înțeleg că acești copii și tineri se pot confrunta ei înșiși cu situații dificile și că aceste circumstanțe pot contribui semnificativ la comportamentul pe care îl manifestă.

Respondenții au menționat și nevoia de a explica consecințele instigării la violență și de a oferi „educație” despre comportamentele adecvate și cele inadecvate. Ei consideră că tinerii și copiii trebuie să încerce să empatizeze cu cei pe care i-au afectat și să înțeleagă modul în care acțiunile lor au cauzat suferință și rău altor copii sau tineri.

2.2.6. Dinamica individuală și de grup

„Sau dacă o face într-un grup, atunci este cu adevărat o problemă, pentru că majoritatea lucrurilor se întâmplă când ești într-un grup, pentru că aceste anturaje sunt de cele mai multe ori negative, adică de obicei ajungi într-o companie proastă”

Câțiva respondenți au ridicat problema dinamica grupului și a influenței altor copii și tineri când vine vorba de violența între copii (și tineri). Ei s-au referit la persoanele care inițiază acte de violență împotriva altor persoane. Aceștia au recunoscut în special modul în care grupurile de copii și tineri vizează indivizi, precum și modul în care intră în conflict cu alte grupuri. Respondenții au vorbit despre modul în care copiii și tinerii se formează în mod natural în grupuri, la școală etc. și despre modul în care dinamica grupului poate deveni un factor negativ.

2.2.7. Formarea și consolidarea capacităților adulților

„Cred că profesorii ar trebui să fie bine pregătiți dinainte pentru asta, adică ar trebui să știe ce să facă...”

Un număr redus de respondenți s-a referit la nevoia de formare și perfecționare a profesioniștilor și a altor adulți.

2.2.8. Sprijinul din partea altor copii și tineri

Poate ar vorbi despre asta cu un prieten. Și atunci, trebuie să te porți ca și cum ai fi cel mai bun prieten al lui, sau cel puțin să încerci să te porți așa

Un respondent a făcut referire la sprijinul din partea altor copii și tineri. O sugestie a fost posibilitatea de a vorbi și a împărtăși altor copii sau tineri ce li se întâmplă.

2.2.9. Copiii aflați în îngrijire alternativă afectați de violența între copii (și tineri)

Respondenților nu li s-au adresat întrebări specifice despre violența între copii (și tineri) în mediile de îngrijire alternativă, iar această temă nu a apărut în niciunul dintre interviuri.

2.3. Discuții pe tema violenței între copii (și tineri) cu copii și tineri cu experiență de îngrijire și din familii vulnerabile

La discuțiile în grup organizate în România au participat șaptesprezece copii și tineri cu vârste între 15 și 22 de ani. Aceștia au discutat despre modurile în care își pot sprijini colegii sau prietenii afectați de violența între copii (și tineri), precum și despre probleme legate de sesizarea acestor acte de violență adulților. În continuare este prezentată o sinteză a informațiilor furnizate de participanți:

Întrebați fiind dacă tinerii și copiii spun unui adult despre acte de violență între copii (și tineri), marea majoritate a participanților a declarat că consideră că majoritatea copiilor și tinerilor nu vorbesc despre violența între copii (și tineri) cu adulți. Motivele prezentate în acest sens au fost diferite:

- Nu există un adult desemnat căruia să se poată adresa, iar cei cărora li se poate atribui acest rol, cum ar fi un consilier școlar, nu sunt neapărat persoane pe care le cunosc sau cu care să fi construit o relație de încredere. Tinerii cred că copiii și-ar dori doar să apeleze la un adult în care au încredere și care i-ar crede și înțelege.
- Tinerii participanți consideră că este important să poată raporta situațiile de violență unor adulți, în special în cazurile de violență gravă, inclusiv unor consilieri școlari (niciunul dintre participanții din grup nu cunoștea numele psihologului/consilierului școlar), profesori, familiei, părinților, prietenilor, poliției – dar consideră că tinerii și copiii nu vor face asta dacă nu există o relație bazată pe încredere reciprocă.
- Din punctul lor de vedere, barierele în calea sesizării includ necunoașterea unui astfel de adult căruia ar putea și ar trebui să îi împărtășească preocupările.
- Participanții consideră că tinerii și copiii apelează la un adult - în special profesori și părinți - doar dacă îl consideră capabil să reacționeze la situație fără a pune un copil sau un tânăr într-o poziție „ciudată” și doar dacă percep că adultul are pregătirea și abilitățile potrivite.
- O posibilă reacție nepotrivită a adultului sau respingerea acestuia sunt factori care îi împiedică pe copii să sesizeze actele de violență între copii (și tineri). Au fost date exemple de răspunsuri ale adulților precum: „Nu te cred” și „Nu este o problemă atât de mare, vei trece peste asta”. Respondenții cred, într-adevăr, că situația ar putea fi agravată de „intervenția” adulților atunci când aceștia nu dețin competențele și pregătirea necesare.
- Teama – inclusiv teama că inițiatorul actelor de violență se va răzbuna sau că vor fi priviți de alții drept „pârâcios”. De asemenea, teama că adultul îi va „pedepsi” pe cei implicați în loc să le ofere sprijin într-o manieră atentă și înțelegătoare.
- Copiii și tinerii pot să nu sesizeze ce s-a întâmplat și pentru că se simt rușinați, mai ales dacă forma de violență a avut un caracter „sensibil”, spre exemplu sexual.
- Dacă nu există martori, copiii și tinerii sunt reticenți în a sesiza un incident pentru că cred că ar putea să nu fie crezuți - nu au nicio dovadă.
- Copilul sau tânărul poate fi reticent în a sesiza o situație pentru că este prieten cu inițiatorul sau este îngrijorat de ce vor crede prietenii lor despre ei dacă „spun” cuiva.
- Un alt motiv pentru care tinerii cred că cei mai mulți copii nu vorbesc despre acte de violență este faptul că aceștia nu recunosc întotdeauna un comportament abuziv/nociv. Adulții nu vorbesc deschis despre aceste probleme și nu li se explică copiilor ce sunt comportamentele permise și ce sunt cele nepermise. Tinerii cred că nu există spații de dialog pentru astfel de tematici. Mai cred și că s-ar putea ca tinerii și copiii să nu știe cum să exprime ceea ce se întâmplă în mod corespunzător sau cum să aleagă cuvintele potrivite.
- Dacă actele de violență au loc în mod repetat, tinerii participanți consideră totuși că copiii vor fi copleșiți de situație și o vor sesiza în final.
- În ceea ce privește dacă vârsta celor afectați de acte de violență între copii (și tineri) este un factor în a sesiza sau nu aceste acte, părerile au fost împărțite. Unii cred că cu cât un copil este mai mare, cu atât este mai puțin probabil ca acesta să își dorească să sesizeze astfel de

acte. Spre exemplu, ar putea crede că sunt suficient de mari pentru a se descurca singuri. Alții consideră că copiii mai mici ar putea să nu spună despre act de violență între copii (și tineri) deoarece le este dificil să recunoască ce li se întâmplă.

- Unii copii simt că atunci când sunt „victime” ale violenței într-un grup „cool”, acest lucru îi face cumva parte din respectivul grup.
- De asemenea, tinerii din România au vorbit în mod specific și despre sesizarea violenței între copii (și tineri) care are loc în mediul online. Opiniile lor au fost însă împărțite. Unii cred că este mai ușor să vorbești deschis despre bullying-ul cibernetic pentru că ar exista dovezi despre ceea ce s-a întâmplat și, în consecință, șansele să fi crezut sunt mai mari. Din nou, dacă cineva a avut o relație personală cu persoana care a inițiat bullying-ul, șansele de a o sesiza sunt mai mici. În opinia lor, difuzarea imaginilor editate cu o persoană sau trimiterea de provocări periculoase în încercarea de a arăta cât de „cool” sunt este cea mai periculoasă formă de bullying cibernetică. Cu toate acestea, unii cred și că bullying-ul cibernetic este mai puțin sesizat decât violența din viața reală întrucât copiii ar putea crede că îi afectează mai puțin din cauza caracterului virtual.

Printre lucrurile sau acțiunile care copiii și tinerii cred ca le-ar putea face pentru a sprijini alți copii și tineri care sunt ținta sau sunt afectați într-un anumite fel de violența între copii (și tineri) se numără:

- Încercarea de a găsi soluții împreună.
- Câștigându-le încrederea și încurajându-i să apeleze la un adult responsabil – sprijin și însoțire.
- Sesizarea incidentului unui adult de încredere.
- Vorbind cu copiii sau tinerii și sprijinindu-i, lăsându-i să își spună povestea și fiind acolo pentru ei – făcându-i să simtă că nu sunt singuri și oferindu-le sprijin emoțional.
- Ajutându-i să nu devină ei înșiși o sursă de violență.
- Ajutându-i să înțeleagă că se află în situație de violență care îi afectează.
- Arătând empatie.
- Stabilirea unei „căsuțe poștale” unde incidentele pot fi sesizate anonim sau disponibilitatea unei linii telefonice de asistență sau a unor mecanisme de raportare online.
- Nedevenind complice la agresiune, oferind sprijin celor afectați și sesizând situația

Printre lucrurile sau acțiunile care copiii și tinerii cred ca le-ar putea face pentru a sprijini alți copii și tineri care sunt inițiatori ai unor acte de violența între copii (și tineri) se numără:

- Vorbind cu ei despre și încercând să înțeleagă motivele din spatele acțiunilor lor.
- Convingându-i să își ceară scuze pentru ceea ce au făcut.
- Explicându-le că violența nu este o soluție pentru a-și exprima durerea.
- Ajutându-i să înțeleagă suferința pe care o cauzează altora.
- Spunându-i inițiatorului povestea lor și vorbind cu el despre trecutul lor pentru a-l ajuta să vorbească, la rândul lui, despre el și experiențele sale.
- Ajutându-i să înțeleagă consecințele și impactul acțiunilor lor asupra celorlalți.

Factorii care pot împiedica copiii și tinerii să ofere sprijin unui prieten/altor copii care a fost afectat/au fost afectați de violența între copii (și tineri) includ:

- Teamă că ar putea deveni, la rândul lor, ținte ale violenței.
- Lipsa curajului de a se implica în situație sau să lipsa capacității de a-și exprima ideile.
- Dacă ei înșiși au fost ținta violenței între copii (și tineri) în trecut, implicarea lor în prezent le-ar putea declanșa amintiri pe care vor să le uite.

- Unii s-ar putea să fie mai preocupați de siguranța lor și mai puțin de siguranța celorlalți.
- Unii ar putea împărtăși aceeași părere cu instigatorul și acest lucru le-ar putea facilita alăturarea de „echipa” agresorului.
- Unii s-ar putea să nu își dorească ca inițiatorul violenței să fie pedepsit – ar putea fi prietenii lor.
- Copiii nu înțeleg și nu recunosc violența între copii (și tineri) sau pot considera că acesta este un comportament normal.
- Nu știu cum să își sprijine colegii sau prietenii și se tem că ar putea înrăutăți lucrurile.

Factorii care pot ajuta copiii și tinerii să ofere sprijin unui prieten/altor copii care a fost afectat/au fost afectați de violența între copii (și tineri) includ:

- Bune abilități de comunicare, inclusiv bune abilități de ascultare.
- Bune abilități psihologice.
- Competențe de a oferi sprijin emoțional și abilități de înțelegere.
- Înțelegerea conceptului de discriminare și a modalităților de a preveni discriminarea împotriva celorlalți.
- Înțelegerea a ceea ce înseamnă violența între copii (și tineri) și a modalităților în care poate fi recunoscută.
- Știința câștigării încrederii celorlalți.
- Capacitatea de a aprecia când este nevoie de fermitate și de impunerea unor limite.
- Capacitatea de a nu se lăsa afectați de povestea care le este spusă.
- Curajul.
- Existența propriului grup de sprijin care le-ar putea da curajul să intervină și să nu simtă că se confruntă singuri cu situația.
- Disponibilitatea sprijinului din partea unor adulți de încredere și de ajutor de la care ar putea solicita ajutor și sfaturi - mai ales dacă lucrurile devin dificile.
- Propriile experiențe de viață similare - adică experiențe personale trecute în care a fost afectat de violență între copii (și tineri) pentru că acest lucru i-ar putea ajuta să le câștige încrederea și să se interacționeze mai personal cu alte persoane aflate în aceeași situație.

3. Constatările sondajului realizat în Qualtrics cu Profesioniști din domeniul îngrijirii copiilor și tinerilor și alte părți interesate (CYCPS)

În total, sondajul online a fost completat de 27 de Profesioniști din domeniul îngrijirii copiilor și tinerilor și de alte părți interesate. O sinteză a rezultatelor este prezentată în continuare.

3.1. Roluri și responsabilități

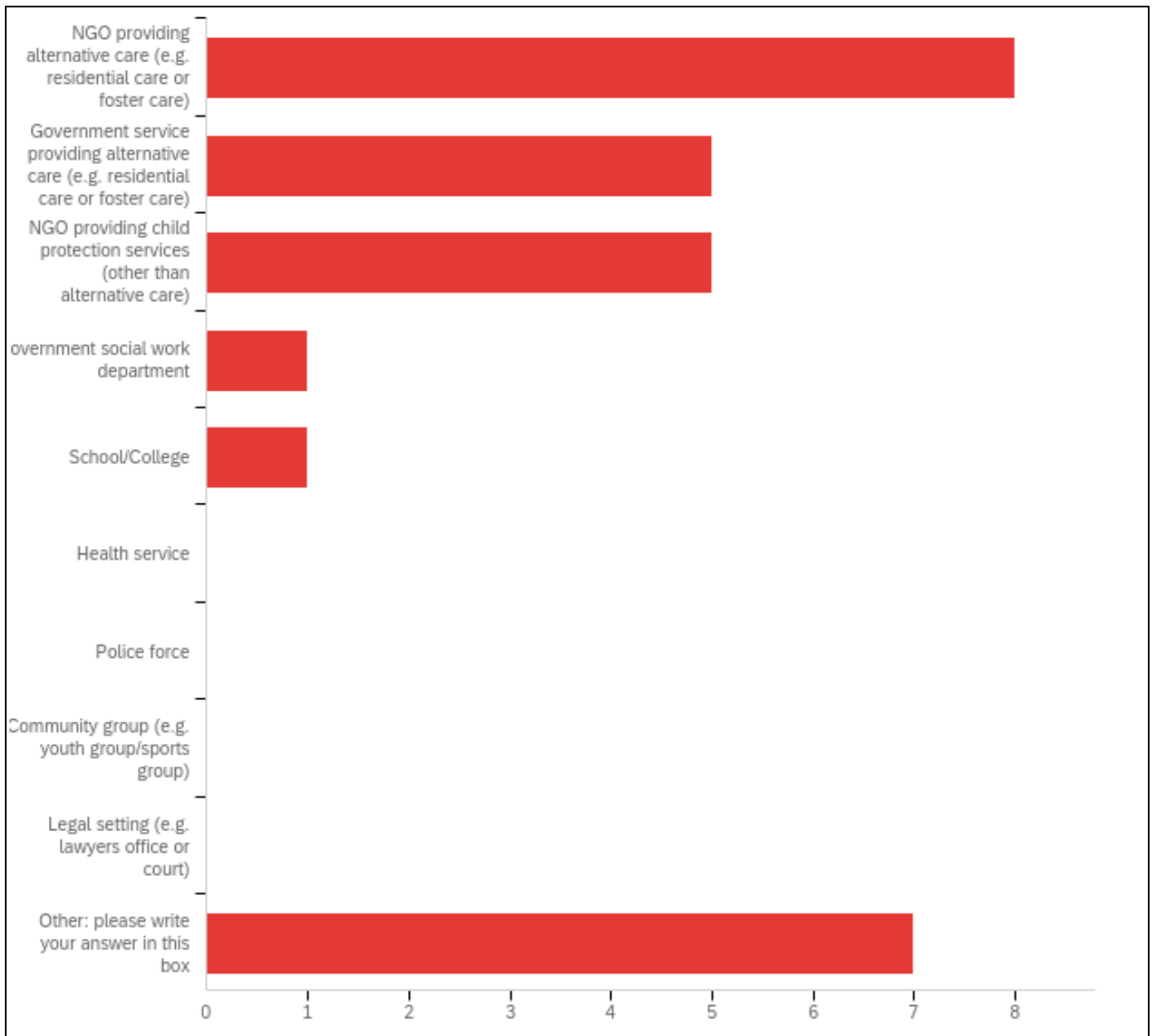
Întrebați fiind despre rolurile și responsabilitățile lor curente, așa cum sunt acestea ilustrate în Tabelul 1, majoritatea respondenților și-a identificat rolul ca fiind cel de asistent social.

Tabelul 1. Rolurile Respondenților

Rolul respondentului	Contorizare
Asistent social	14
Asistent social într-o instituție rezidențială	1
Asistent maternal	0
Pedagog social	1
Director de Sat al Copiilor SOS	0
Director de Program	2
Responsabil de/Asistent protecția copilului	0
Consilier pentru tineri	0
Profesor/Educator	1
Cadru medical	0
Psiholog/Psihoterapeut/Psihiatru	3
Polițist	0
Avocat	0
Altele: 2 x consilieri profesionali Coordonator al unui departament psihopedagogic și de management de caz Coordonator Calitate Servicii Coordonator îngrijire personală în servicii rezidențiale	5
Total	27

Respondenții au fost rugați să indice și tipul de organizație în care activează în prezent. Rezultatele sunt ilustrate în Figura 1.

Figura 1. Mediile în care respondenții lucrează în prezent

Șapte respondenți au indicat că lucrează pentru diferite tipuri de organizații care nu au fost incluse în lista inițială; totuși, analiza a constatat că, de fapt, aceștia lucrează fie pentru SOS, fie pentru un serviciu guvernamental de protecție a copilului.

3.2. Înțelegerea conceptului de violență între copii (și tineri)

Am rugat respondenții să ne spună ce înțeleg prin termenul de „violență între copii (și tineri)”. Iată răspunsurile pe care ni le-au dat.

Violența între copii/tineri apare atunci când au loc bătăi, insulte, amenințări care impun forța (agresiune sexuală) și alte comportamente care provoacă frică, intimidare sau instigă la violență

Agresiunea fizică între copii ca modalitate de a-și rezolva conflictele

Violența poate fi de mai multe feluri, emoțională, fizică, mentală

Prin violență între copiii/tineri înțeleg orice tip de violență (verbală, fizică, psihică, emoțională etc.) care apare între ei ca urmare a unui conflict și nu numai

Orice formă de agresiune/violență fizică sau verbală care face o persoană să se simtă inconfortabil mici răutăți necontrolate, limbaj nepotrivit vârstei și nivelului de educație.

Agresiune verbală sau fizică manifestată între minori.

Toate formele de violență, de la verbală, fizică, bullying etc.

Anumite comportamente negative de natură fizică, mentală sau emoțională exercitate asupra unui copil.

Violența între copiii/tineri este o agresiune (fizică, sexuală, emoțională etc.) comisă de unul sau mai mulți copii împotriva altor copii cu scopul de a teroriza, umili, intimida, înfrânge voința și obține supunere totală.

Violența la școală, sub toate formele ei, este o încălcare a drepturilor copilului la educație, sănătate și bunăstare. Nu putem vorbi de o educație de calitate și echitabilă dacă elevii se confruntă cu violență în mediul școlar. Violența la școală se manifestă atât sub forma unor acțiuni singulare, cât și sub forma intimidării permanente, umilirii și hărțuirii sistematice (bullying). Bullying-ul este o formă specifică de agresiune repetitivă, sistematică, îndreptată împotriva unei persoane care are dificultăți în a se apăra, cu scopul de a o demoraliza, de a-i afecta stima de sine și de a-i minimiza rolul în grupul social.

Spre deosebire de violența fizică, bullying-ul include violență verbală (insulte, porecle și amenințări), violență relațională (izolare, răspândirea de zvonuri) și violență în mediul online - bullying cibernetic (postarea de mesaje, imagini derogatorii etc.) în public.

Folosirea forței pentru a-și impune voința în fața celuilalt, producând efecte negative asupra victimei.

O formă de răspuns la un comportament/o acțiune, în urma amenințării drepturilor care le sunt datorate.

Consider că violența între copii este o formă de manifestare dobândită în mediul familial prin exemplele pe care copilul de la de la cei care îl îngrijesc, în anturajul predominant al zonei frecventate de copil – fie cel ales de acesta, fie în mediul pe care îl frecventează în mod regulat, cum ar fi școală sau instituțiile rezidențiale din sistemul de protecție; această manifestare mai are la bază, pe lângă factorii de mediu, personalitatea, moștenirea genetică și statutul de victimă a agresiunii față de care nu s-au luat măsuri la timp, lipsa autocontrolului personal la copil, deficiențe de educație, răzvrătirea față de anumite reguli stabilite în societate de către adulți, nivel scăzut de empatie față de ceilalți, receptivitate scăzută a copilului la informațiile relevante și lipsa aprecierii din partea adulților responsabili de creșterea și educarea lui, lipsa constantă a supravegherii comportamentului copilului, urmărirea de către copil a implementării, prin mijloace fizice, gesturi sau agresiune verbală, unor modalități de apărare în situații vulnerabile, nevoia de a-și demonstra forță pentru a-și dovedi supremația sau pentru a scăpa de atacator; nevoia de afirmare în grupul social.

Violența fizică sau verbală (insulte) manifestată între doi sau mai mulți tineri.

Violența între copii/tineri, fizică sau verbală, se poate manifesta sub formă unor acțiuni violente, precum și sub formă de intimidare, umilire și hărțuire sistematică, care este cunoscută și sub denumirea de bullying.

Violența între copii poate îmbrăca diferite forme: intimidare, umilire, distrugerea lucrurilor, agresiune verbală, fizică, psihică

Agresiune fizică și/sau verbală între două sau mai multe persoane cu vârsta de până la 18 ani sau puțin peste această vârstă, în care actorii implicați devin agresori sau victime.

O categorie mascată de agresiune care poate îmbrăca diferite forme. Chiar dacă cei vizați sunt încă copii, posibil cu o vârstă apropiată, acest lucru nu înseamnă că raportul de forțe este egal. Starea de stres, anxietate și frustrare poate atinge cote maxime în urma acestor confruntări sau chiar în perioada premergătoare unui conflict. Comportamentele deviante, de la limbaj abuziv la forme severe de abuz fizic, care se bazează pe anumite comportamente abuzive deprinse în familie și la care contribuie contextul familial și educația precară, pot fi incluse cu ușurință în această categorie.

*Abuz verbal, abuz emoțional, agresiune fizică, conflict, denigrare, violență cibernetică
abuz emoțional, agresiune fizică, hărțuire, conflict, violență psihologică*

Fenomenul de bullying, violență verbală, violență fizică, bullying cibernetic

Violența împotriva copiilor poate îmbrăca mai multe forme: fizică, psihologică și sexuală. Consecințele experiențelor violente din copilărie prezintă mai multe aspecte. Stabilirea legăturii de cauzalitate dintre violență și efectele acesteia este uneori complicată de alți factori.

Orice formă de violență între semenii, fie copii, fie tineri.

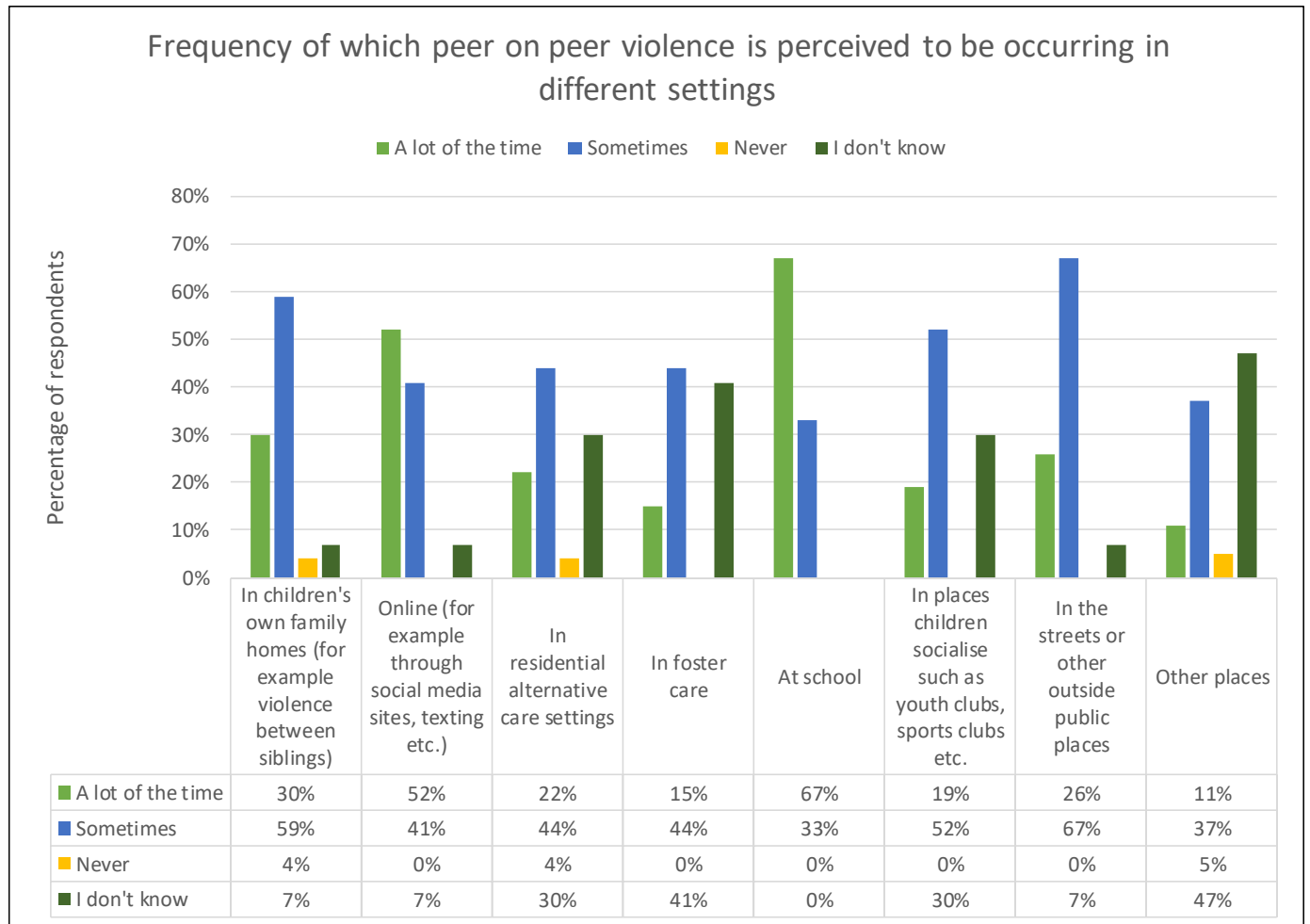
3.3. Prevalența violenței între copii (și tineri) în anumite medii

Respondenții au fost întrebați despre frecvența cu care pot să apară diferite forme de violență între copii (și tineri) în diferite medii. Per ansamblu, în toate mediile enumerate în întrebarea adresată în cadrul sondajului, respondenții consideră că violența între copii (și tineri) are șanse mai mari să se întâmple „uneori” decât „de multe ori” (Figura 2).

Cele două medii cu privire la care respondenții consideră că violența între copii (și tineri) este experimentată în mod aparte „de multe ori” sunt la școală (67%) și în mediul online (52%). Mai bine de două treimi dintre respondenți consideră că violența între copii (și tineri) apare „de multe ori” în spațiile publice (67%) și în casele copiilor (59%).

În ceea ce privește mediile de îngrijire, aproape un sfert dintre respondenți (22%) consideră că violența între copii (și tineri) apare „de multe ori” în instituțiile de îngrijire rezidențială, în timp ce doar 15% cred că lucrurile stau așa în cazul asistenței maternale. În total, 44% din toți respondenții consideră că violența între copii (și tineri) se produce „uneori” în instituții de îngrijire rezidențială și în asistență maternală. Cu toate acestea, 30% „nu știu” dacă violența între copii (și tineri) se produce în îngrijirea de tip rezidențial, iar 41% nu știu dacă se produce în asistență maternală.

Figura 2. Percepții cu privire la frecvența experimentării violenței între copii (și tineri) în funcție de mediu

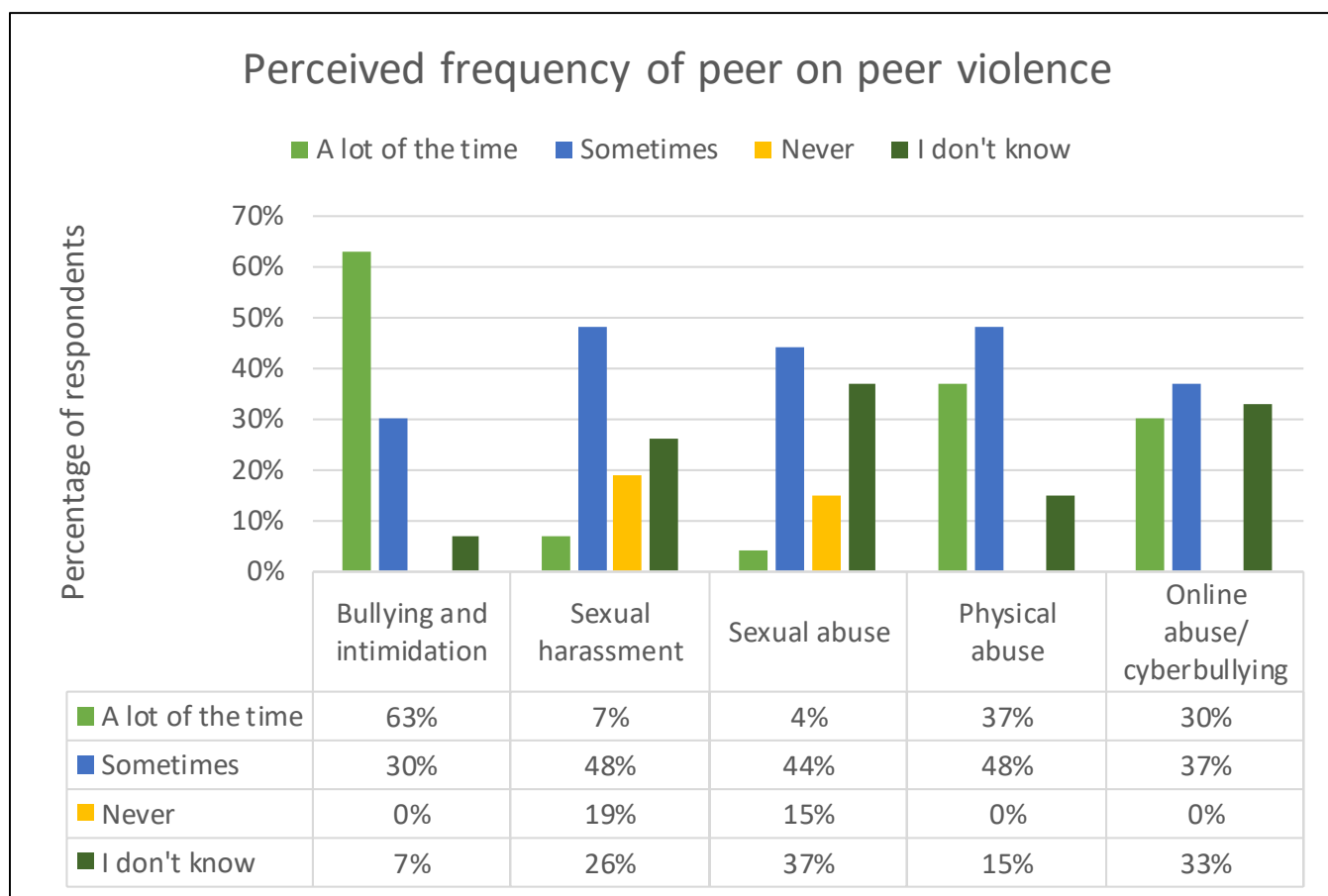

3.4. Prevalența violenței între copii (și tineri) în funcție de forma violenței

Respondenții au fost întrebați despre diferitele forme de violență între copii (și tineri) care ar fi putut să apară în comunitățile din care provin în ultimii trei ani și despre frecvența acestor acte de violență.

Respondenții au considerat că bullying-ul și intimidarea reprezintă cea mai comună formă de violență între copii (și tineri), 63% dintre ei identificând-o ca apărând „de multe ori (Figura 3). Aceștia clasifică pe locurile următoare abuzul fizic (37%) și abuzul online (30%) ca forme de violență între copii (și tineri) trăite de copii și tineri „de multe ori”. Gradul de conștientizare cu privire la incidența hărțuirii sexuale sau a abuzului sexual este mai redus, respondenți neavând cunoștințe în acest sens.

Figura 3. Percepții cu privire la frecvența actelor de violență între copii (și tineri) în funcție de tipul de violență

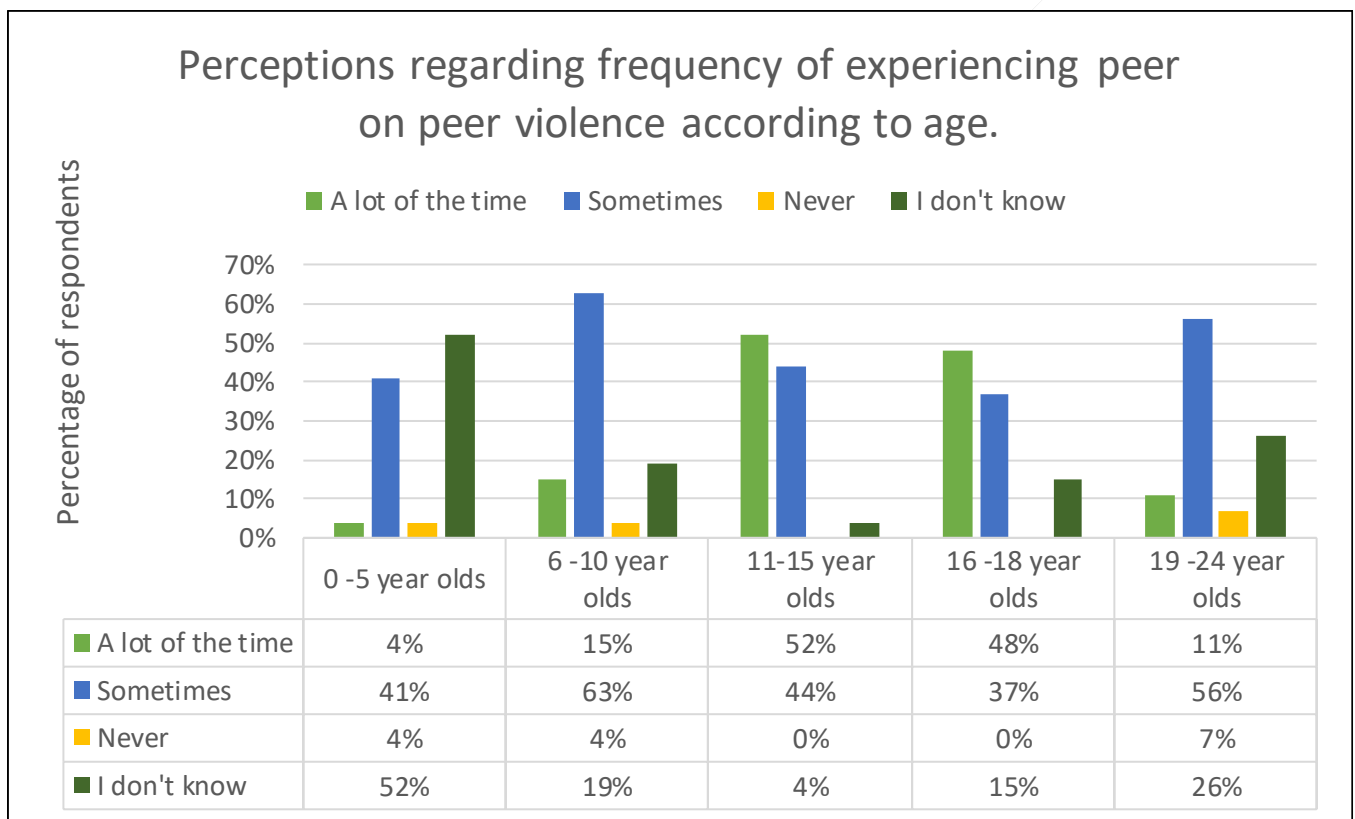
3.5. Prevalența violenței între copii (și tineri) în funcție de vârsta celor implicați în astfel de acte

Respondenților li s-a solicitat să evalueze riscul de violență între copii (și tineri) în funcție de categoria de vârstă.

După cum este ilustrat în Figura 4, respondenții consideră că tinerii cu vârsta între 11 și 15 ani sunt cei mai vulnerabili la violența între copii (și tineri) „de multe ori”. Aceasta este urmată îndeaproape de categoria de vârstă 16-18 ani. Cu toate acestea, se recunoaște faptul că copiii din toate categoriile de vârstă se confruntă „uneori” cu violența între copii (și tineri).

Mai mulți respondenți au recunoscut că „nu știu” care este frecvența actelor de violență între copii (și tineri) în funcție de categoria de vârstă și, mai ales, cum apare aceasta în categoriile mai mici de vârstă. Un număr redus de respondenți cred că violența între copii (și tineri) nu apare „niciodată” la copiii și tinerii de anumite vârste.

Figura 4. Percepții cu privire la frecvența experimentării violenței între copii (și tineri) în funcție de vârstă

3.6. Cunoștințe profesionale și înțelegerea violenței între copii (și tineri)

Am solicitat respondenților să ne spună trei lucruri din cursul anterior de formare care le-au fost cele mai utile în asumarea unui rol de sprijinire a copiilor și tinerilor afectați de violența între copii (și tineri). Răspunsurile au fost foarte diverse din punctul de vedere al temelor pe care le-au apreciat. În continuare, sunt prezentate temele și abilitățile menționate de respondenți:

Comunicare

Am ascultat cu atenție ceea ce mi s-a transmis. Fiecare persoană cu care am vorbit a avut ceva de spus despre violență, așa că un atu în acest loc de muncă este disponibilitatea, răbdarea și empatia față de nevoile celuilalt.

cursuri pe tema traumei

Sprijinul a venit de la manager

Legislația privind protecția drepturilor copiilor

Cunoașterea legilor și politicilor de protecție a copiilor împotriva violențe și abuzurilor

Trauma psihologică

Sunt necesare informații pentru a identifica și gestiona emoțiile

20 de ani de muncă cu copiii timp într-o casă de copii

Investigarea cazurilor de abuz

Cunoașterea etapelor de dezvoltare ale copiilor

Peste 10 ani de experiență în munca cu copii abuzați fizic/sexual/emoțional, neglijați, exploatați sexual sau prin muncă

Curs pe tema violenței cibernetice

Empatie

Consiliere

Mesaje cheie pentru copii pentru a-i învăța cum să se protejeze

Cursuri de gestionare a emoțiilor

Răbdare/capacitate de a gestiona conflictele

Cursuri pe tema relației cu familia de origine

Diferite materiale despre formele abuzurilor

Tehnice de gestionare a emoțiilor

O abordare multidisciplinare

Legislație specifică

Participarea la o echipă multidisciplinară

Abilitatea de a lucra în echipă

Cât de important este pentru copii să înțeleagă că pot să își ajute colegii sau prietenii și să devină tineri educatori activi

Cursuri de victimologie la facultate

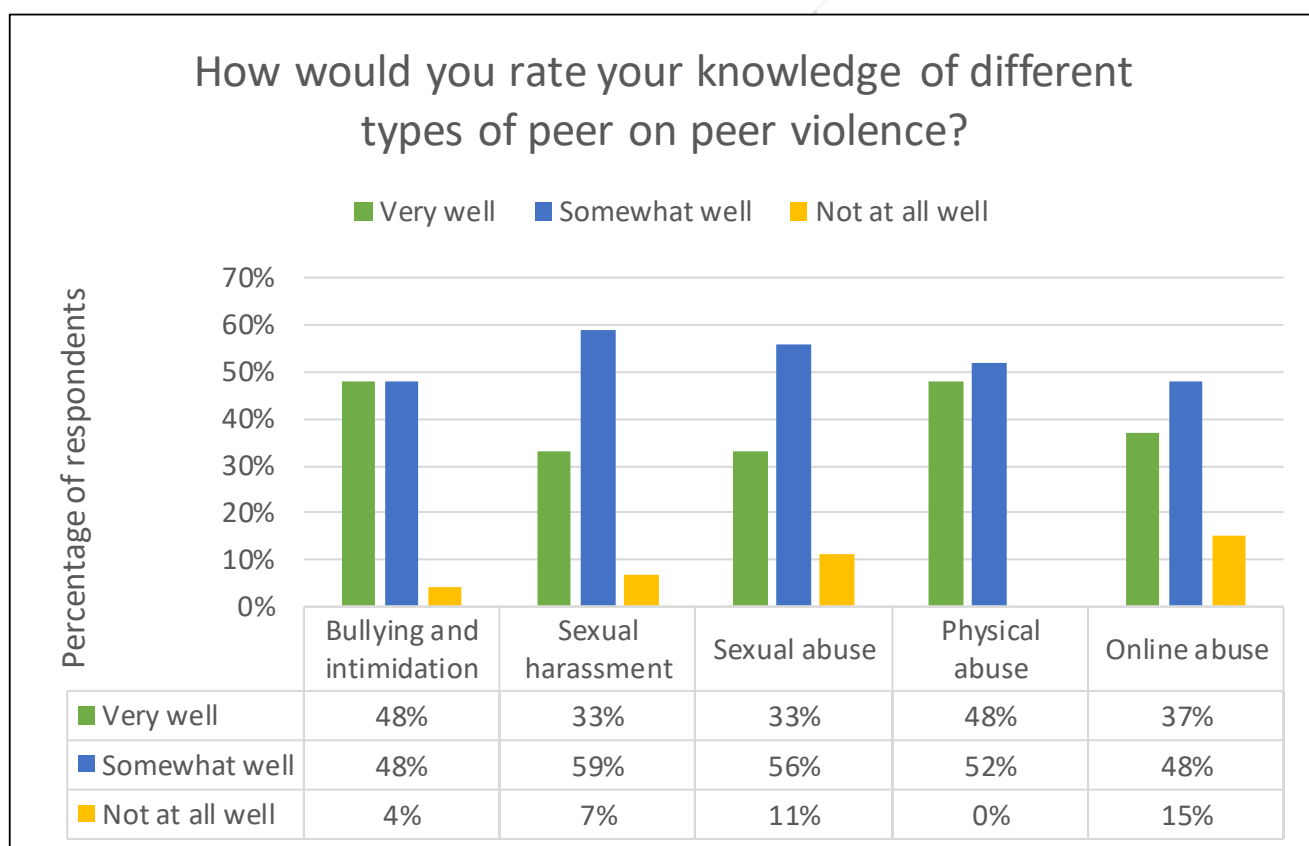
Ne-am bazat pe disciplina pozitivă, care este o modalitate de a modifica anumite comportamente nedorite la copii prin întărirea acelor aspecte pe care ne dorim să le obținem mai des. Nu prin aplicarea de pedepse sau acțiuni de sancționare de parcă nu ne plac copiii. Astfel, pe lângă faptul ca șansele unei schimbări pozitive vor crește considerabil, copilul va avea un sentiment de valoare de sine și va primi afecțiunea de care are nevoie pentru a evolua. Copiii au nevoie de înțelegere, siguranță emoțională, sprijin, protecție, dar și autoritate și fermitate. Copilul are nevoie mai mult de timp și disponibilitate psihologică decât de bani

Bune practici în combaterea violenței

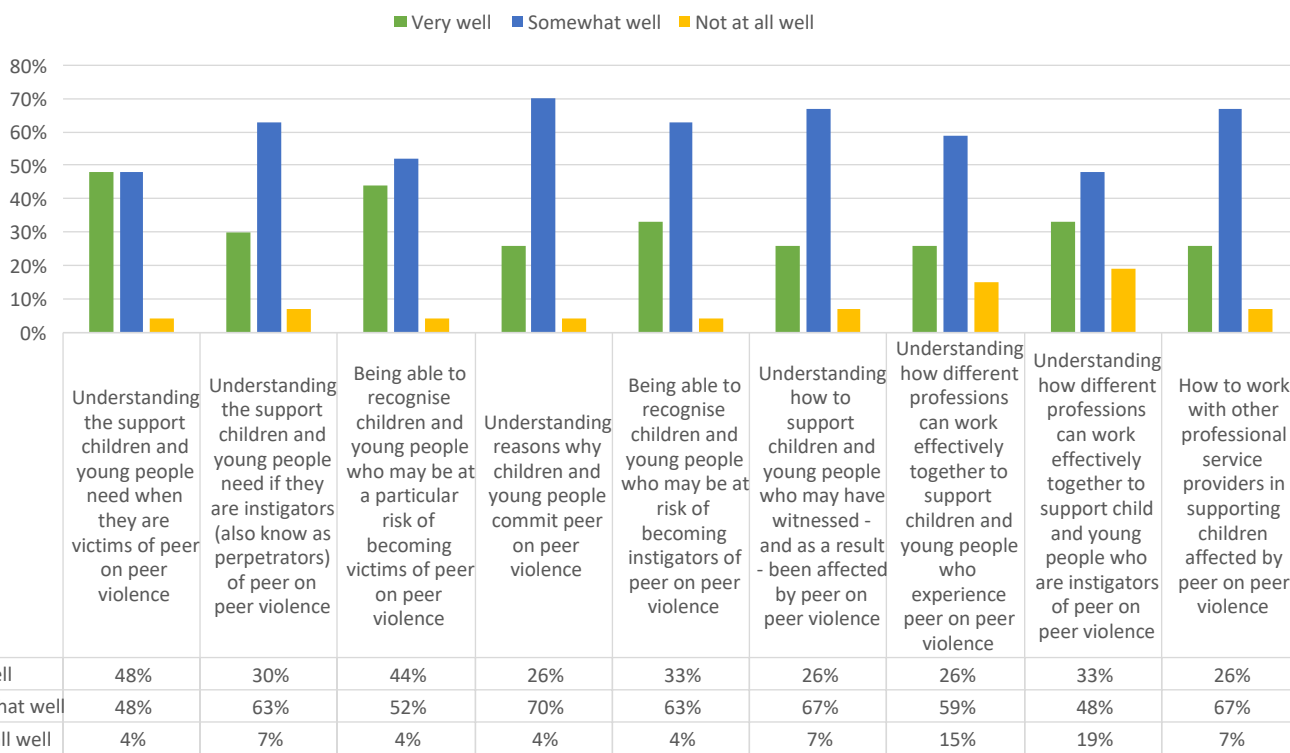
3.7. Cunoașterea diferitelor forme de violență între copii (și tineri)

Per ansamblu, un număr mai mare de respondenți și-au evaluat cunoștințele despre diferitele forme de violență între copii (și tineri) ca fiind „oarecum bune” spre deosebire de „foarte bune” (Figura 5). Formele violenței între copii (și tineri) care au fost identificate drept cele mai cunoscute sunt abuzul fizic, bullying-ul și intimidarea.

Figura 5. Cunoașterea diferitelor tipuri de violență între copii (și tineri)

How would you rate your knowledge of these topics?

Cele trei teme cu privire la care respondenții ar dori cel mai mult să dobândească mai multe cunoștințe și abilități sunt:

- Munca cu copii care manifestă comportamente provocatoare
- Cum se pot proteja singuri copiii și tinerii
- Aspecte juridice legate de copiii care comit și sunt victime ale violenței între copii (și tineri)

Tabelul 2. Cunoștințe și abilități pe care respondenții își doresc să și le îmbunătățească

Cunoștințe și abilități pe care respondenții își doresc să și le îmbunătățească	Număr de respondenți
Munca cu copii care manifestă comportamente provocatoare	19
Cum se pot proteja singuri copiii și tinerii	18
Aspecte juridice legate de copiii care comit și sunt victime ale violenței între copii (și tineri)	16
Cum să asigurăm siguranța copiilor și tinerilor și să prevenim violența între copii (și tineri)	15
Cum să identificăm și să sprijinim victimele violenței între copii (și tineri)	15
Cum să realizăm o investigație asupra acuzațiilor de violență între copii (și tineri)	13
Cum să identificăm și să sprijinim copiii și tinerii care comit acte de violență împotriva altor copii și tineri	12
Cum să comunicăm și să sprijinim alți copii care pot fi martori și sunt afectați de violența între copii (și tineri)	12

Cunoașterea altor profesioniști și agenții care ar trebui implicate și în ce momente	11
Abilitățile de comunicare cu copiii	11
Dobândirea de cunoștințe suplimentare despre violența între copii (și tineri) și impactul pe care îl are asupra copiilor și tinerilor	11
Sănătatea sexuală și relațiile	10
Cum să detectăm prezența violenței între copii (și tineri)	10
Cum să lucrăm cu copiii cu dizabilități care sunt victime sau instigatori ai violenței între copii (și tineri)	7
Dezvoltarea copilului și comportamentele potrivite vârstei	5

3.10. Capacitatea organizațiilor de a preveni și a interveni în cazul violenței între copii (și tineri)

Obiectivele acestui proiect nu privesc doar îmbunătățirea abilităților personale ale celor care lucrează cu copiii și tinerii, ci și de dezvoltarea capacității organizațiilor în care acestea activează. În acest scop, au fost căutate informații cu privire la capacitatea organizatorică actuală.

Am rugat respondenții să își exprime acordul sau dezacordul (li s-a oferit și opțiunea de a nu exprima o opinie („nicio opinie”)) în legătură cu o serie de afirmații despre capacitatea organizațională de a preveni și de a interveni în cazul violenței între copii (și tineri). Rezultatele se regăsesc în Tabelul 3.

Cele trei activități în care organizațiile sunt identificate ca având competențe insuficiente sunt:

- Existența unor programe de educație/conștientizare pentru copii cu privire la violența între copii (și tineri)
- Prezența unor membri dedicați ai personalului care să lucreze direct cu copiii și tinerii afectați de violența între copii (și tineri)
- Oferirea către personal de îndrumări suficiente despre violența între copii (și tineri)

Tabelul 3. Capacitatea organizațiilor de a preveni și a interveni în cazul violenței între copii (și tineri)

Capacitatea organizațiilor	Acord	Nicio opinie	Dezacord
Organizația mea înțelege bine ce înseamnă violența între copii (și tineri)	89%	7%	4%
Organizația mea știe când să implice alți profesioniști în cazurile de violență între copii (și tineri)	85%	7%	7%
Organizația mea înțelege bine care este impactul violenței între copii (și tineri) asupra copiilor și tinerilor	81%	15%	4%
Organizația mea știe când este necesar să implice poliția în cazurile de violență între copii (și tineri)	81%	11%	7%
Organizația mea informează în mod activ copiii și tinerii despre persoanele la care pot apela pentru sprijin dacă sunt afectați de violența între copii (și tineri)	78%	22%	0%
Organizația mea știe când să implice părinții sau o altă persoană de îngrijire legală a copilului într-o situație de violență între copii (și tineri)	74%	19%	7%
Organizația mea are o politică privind apărarea/protecție a copilului, care este aplicată și înțeleasă de întreg personalul	67%	22%	11%
Organizația mea înțelege bine cum să consulte copiii și tinerii atunci când elaborează programe de combatere a violenței între copii (și tineri)	59%	33%	7%
Organizația mea îmi oferă sprijin pentru a-mi face munca cu copiii care sunt expuși riscului de, sunt victime ale sau instigă la violență între copii (și tineri)	48%	44%	7%
Organizația mea are programe de educație/conștientizare pentru copii cu privire la violența între copii (și tineri)	44%	41%	15%
Organizația mea are membri dedicați ai personalului care să lucreze direct cu copiii și tinerii afectați de violența între copii (și tineri)	41%	52%	7%
Organizația mea a emis personalului suficiente îndrumări despre violența între copii (și tineri)	33%	56%	11%

3.11. Profesioniștii care lucrează cu copiii afectați de violența între copii

Răspunsurile la întrebarea „cât de des lucrează anumiți profesioniști în mod direct sau indirect cu copiii și tinerii care au fost victime sau sunt inițiatori ai violenței între copii (și tineri)” se regăsesc în Tabelul 4.

Respondenții au identificat asistenții sociali (81%) și psihologii, psihoterapeuții/psihiatrării (81%) drept profesioniștii care lucrează în mod special cu copiii și tinerii afectați de violența între copii (și tineri) „de multe ori”. Trebuie totuși reținut faptul că sondajul a fost completat într-o proporție covârșitoare de persoane care s-au identificat ca asistenți sociali. Personalul medical este cel mai puțin implicat „de multe ori” (19%).

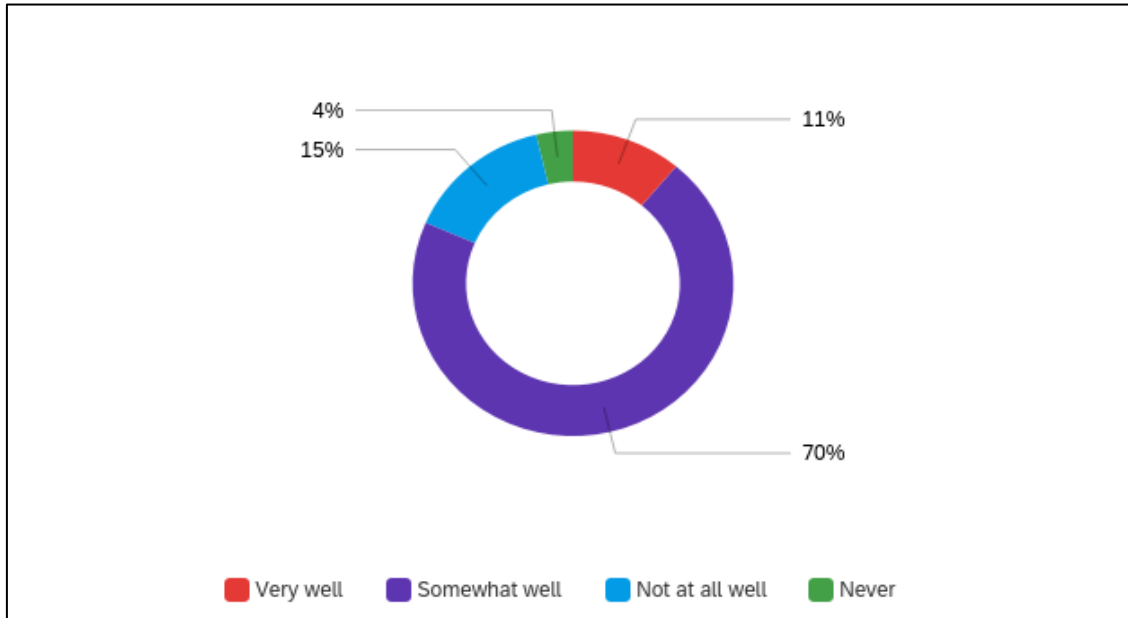
Tabelul 4. Cât de des lucrează următorii profesioniști, în mod direct sau indirect, cu copiii și tinerii care au fost victime sau sunt inițiatori ai violenței între copii (și tineri).

Colaborarea cu alți profesioniști	De multe ori	Uneori	Niciodată	Nu știu
Asistenți sociali	81%	8%	0%	12%
Psihologi/Psihoterapeuți/Psichiatri	81%	7%	0%	11%
Responsabili de/Asistenți protecția copilului	70%	11%	4%	15%
Personal de îngrijirea copilului într-o instituție rezidențială	65%	23%	0%	12%
Consilieri pentru tineri	63%	15%	4%	19%
Pedagogi social	59%	22%	4%	15%
Profesori/Educatori	56%	26%	4%	15%
Asistenți maternali	54%	27%	0%	19%
Polițist	37%	33%	7%	22%
Directori de program	35%	35%	4%	27%
Avocați	19%	27%	15%	38%
Personal medical	19%	46%	12%	23%

3.12. Colaborare intersectorială

Întrebați fiind despre cât de bine colaborează profesioniștii din diferite servicii pe problemele legate de violența între copii (și tineri), doar 11% au răspuns „foarte bine” (Figura 8). Puțin sub două treimi (70%) au răspuns „oarecum bine”, iar 15% au răspuns „deloc bine”.

Figura 7. Cât de bine colaborează profesioniștii din diferite servicii pe problemele legate de violența între copii (și tineri)?

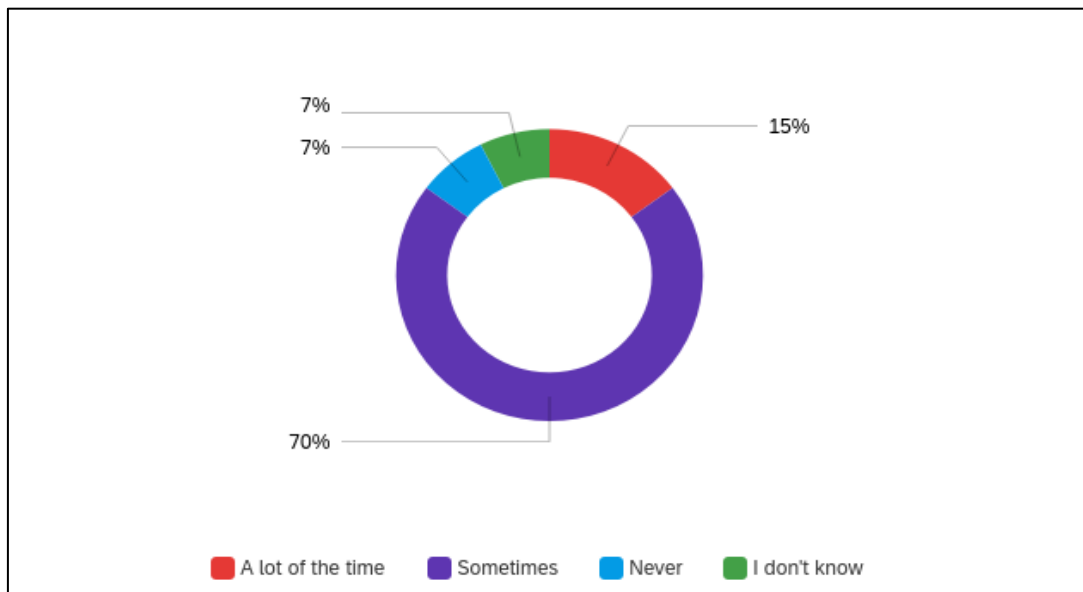

3.13. Implicarea părinților

Întrebarea finală a sondajului a urmărit să extragă informații despre implicarea părinților sau a altor reprezentanți legali în cazurile de violență între copii (și tineri) în care sunt implicați proprii copii. După cum este ilustrat în Figura 9, doar 15% dintre respondenți au declarat că părinții sau alți reprezentanți legali au fost implicați în astfel de cazuri „de multe ori”. Aproape trei sferturi (70%) au spus că această implicare apare „uneori”, 7% au spus că nu se întâmplă niciodată, iar alți 7% au declarat că nu știu.

Figura 8. Implicarea părinților sau a altor reprezentanți legali în cazurile de violență între copii (și tineri)

4. Concluzii

Principalele concluzii trase în urma consultării copiilor și tinerilor au fost extrem de importante în conștientizarea și înțelegerea violenței între copii (și tineri) și a modalităților de prevenire și intervenție în astfel de incidente.

Copiii și tinerii doresc să aibă un adult responsabil în care pot să aibă încredere și la care să apeleze atunci când există motive de preocupare în legătură cu violența între copii (și tineri). Aceștia își doresc pe cineva care să-i asculte cu atenție și să le ofere sprijin într-o manieră atentă și înțelegătoare. Acești adulți trebuie să acorde o atenție aparte circumstanțelor copiilor și tinerilor care sunt afectați de violența între copii (și tineri), motivației și cauzelor oricăror acțiuni, precum și sentimentelor și emoțiilor tuturor celor afectați. Atunci când oferă sprijin, acest sprijin trebuie să fie oferit atât timp cât este necesar, astfel încât copiii și tinerii să nu se simtă abandonați și dezamăgiți.

Adulții trebuie în plus să conștientizeze că sunt modele pentru copii și tineri. Atunci când comit acte de violență împotriva altora, demonstrează lipsă de respect față de anumiți copii și tineri și creează inegalități între aceștia, acest comportament poate fi replicat și de copii și tineri. Dacă este necesar, adulții trebuie să poată să caute sprijin și cursuri de formare care să îi ajute să devină modele mai bune.

Printre circumstanțele care vulnerabilizează copiii și tinerii în fața violenței se numără și percepția că sunt diferiți sau slabi într-un anumit fel. Spre exemplu, atunci când provin dintr-o minoritate etnică sau au o dizabilitate. Pentru a preveni violența între copii (și tineri), tinerii au subliniat necesitatea abordării problemelor de acceptare și respect și învățarea prețuirii diversității. Ei doresc și o mai bună înțelegere a comportamentelor adecvate și inadecvate. În plus, copiii și tinerii doresc ca subiectul violenței să fie abordat și discutat în mod deschis – nu respins sau ascuns.

Se recunoaște faptul că tinerii și copiii pot prezenta un risc mai mare de a iniția acte de violență atunci când ei înșiși se confruntă cu provocări și dificultăți în viață. Spre exemplu, ei pot fi afectați la rândul lor de neglijență sau violență. Așadar, este important să oferi sprijin copiilor care inițiază acte de violență demonstrând înțelegere pentru situația lor și ajutându-i să facă față oricăror provocări cu care se confruntă, mai degrabă decât aplicând măsuri punitive.

Copiii și tinerii își doresc ca toți adulții responsabili să participe la cursuri de formare și să dobândească abilitățile, cunoștințele și alte instrumente care îi vor ajuta să identifice, să reacționeze și să prevină în mod eficient violența între copii (și tineri), adoptând o atitudine atentă și înțelegătoare.

Copiii și tinerii percep și valoarea sprijinului oferit de copii și tineri, dar au nevoie de abilități pentru a se asigura că acest sprijin este oferit în condiții de siguranță și în mod util. Este important ca și alte obstacole care stau în calea oferirii unui astfel de sprijin să fie tratate, inclusiv frica de răzbunare și de a nu fi crezuți de cei la care apelează.

În ceea ce privește înțelegerea și cunoștințele pe care le dețin profesioniștii în domeniul îngrijirii copiilor și a tinerilor și alte părți interesate, aparent, aceștia înțeleg bine conceptul de violență între copii (și tineri) și modul în care aceasta se raportează la acțiunile care au loc între copii și tineri. Per ansamblu, respondenții își evaluează cunoștințele cu privire la diferite aspecte ale violenței între copii (și tineri) ca fiind „oarecum bune” spre deosebire de „foarte bune”. Aceștia consideră că au cunoștințe mai bune despre abuzul fizic și despre bullying și intimidare decât despre abuzul în mediul online, abuzul sexual și hărțuirea sexuală. Anumiți respondenți nu sunt siguri cu privire

la cât de des apare violența între copii (și tineri) și puțin dintre ei cred că are loc niciodată. Este importate ca aceste lacune de cunoștințe și conștientizare să fie abordate în viitor.

În ceea ce privește mediile în care se consideră că tinerii și copiii sunt cei mai vulnerabili la violența între copii (și tineri), acestea sunt identificate ca fiind la școală și în mediul online. Mai bine de două treimi dintre respondenți consideră că violența între copii (și tineri) apare „de multe ori” în spațiile publice (67%) și în casele copiilor (59%).

În ceea ce privește mediile de îngrijire, aproape un sfert dintre respondenți consideră că violența între copii (și tineri) apare „de multe ori” în instituțiile de îngrijire rezidențială, în timp ce doar 15% cred că lucrurile stau așa în cazul asistenței maternale. Doar mai puțin de jumătate dintre respondenți consideră că violența între copii (și tineri) se produce „uneori” în instituții de îngrijire rezidențială și în asistență maternală. Cu toate acestea, aproape o treime dintre respondenți „nu știu” dacă violența între copii (și tineri) se produce în îngrijirea de tip rezidențial, iar sub jumătate nu știu dacă se produce în asistență maternală. Orice tip de formare pus la dispoziție ar trebui să îi ajute pe cei responsabili de îngrijirea și protecția copiilor să înțeleagă mai clar riscurile cu care se confruntă copiii din toate mediile.

Există o înțelegere generală a faptului că vârsta la care copiii și tinerii sunt cei mai expuși la violența între copii (și tineri) „de multe ori” este între 11 și 15 ani. Aceasta este urmată îndeaproape de categoria de vârstă 16-18 ani. Cu toate acestea, se recunoaște faptul că copiii din toate categoriile de vârstă se confruntă „uneori” cu violența între copii (și tineri). Unii respondenți „nu știu” să aprecieze frecvența apariției violenței între copii (și tineri) în rândul anumitor categorii de vârstă, iar un număr foarte mic dintre ei consideră că violența între copii (și tineri) nu apare „niciodată” la copiii și tinerii din anumite categorii de vârstă. Din nou, cursurile de formare ar trebui să ajute la acoperirea lacunelor în aceste cunoștințe.

Per ansamblu, cele mai utile abilități și cunoștințe dobândite în cursul de formare anterior au fost abilitățile de ascultare și de comunicare. Cele trei teme cu privire la care respondenții ar dori cel mai mult să dobândească mai multe cunoștințe și abilități sunt:

- Munca cu copii care manifestă comportamente provocatoare
- Înțelegerea modului în care copiii și tinerii se pot proteja singuri
- Aspecte juridice legate de copiii care comit și sunt victime ale violenței între copii (și tineri)

Activitățile în care respondenții consideră că organizațiile lor sunt cel mai puțin competente sunt:

- Existența unor programe de educație/conștientizare pentru copii cu privire la violența între copii (și tineri)
- Prezența unor membri dedicați ai personalului care să lucreze direct cu copiii și tinerii afectați de violența între copii (și tineri)
- Oferirea către personal de îndrumări suficiente despre violența între copii (și tineri)

De asemenea, coordonarea și relațiile de lucru între diferitele profesii trebuie îmbunătățite atunci când se depun eforturi în scopul prevenirii și sprijinirii copiilor afectați de violența între copii (și tineri). În cele din urmă, trebuie identificate soluții și pentru lipsa de implicare a părinților și a altor persoane de îngrijire legale în cazurile de violență între copii (și tineri).

În consecință, este importante ca orice programe de dezvoltare a organizațională și personală să trateze toate preocupările la care se face referire mai sus.